

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la respingerea recursului

în cauza civilă

Grati Elena împotriva lui Berzan Victor, intervenienți accesorii autoritatea tutelară
Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani și Direcția pentru
Protecția Drepturilor Copilului sect. Centru
(determinarea domiciliului copiilor și încasarea pensiei de întreținere)

acțiunea reconvențională

Berzan Victor împotriva Grati Elenei, intervenienți accesorii autoritatea tutelară
Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani și Direcția pentru
Protecția Drepturilor Copilului sect. Centru
(determinarea domiciliului copiilor)

împotriva încheierii din 7 aprilie 2026 a Curții de Apel Centru

Dosarul nr. 2r-230/26

PIGD Nr. 2-21167215-01-2r-01072026

Notificarea actului de procedură prin intermediul poștei electronice se consideră ajunsă la destinatar, atunci când aceasta poate fi accesată de către destinatar.
--

Judecătoria Chișinău, sediul Centru – jud. A. Furdui
Curtea de Apel Centru - jud. D. Corlăteanu, E. Badan-Melnic, R. Pascari

26 august 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de avocatul Ursu Vera, în interesele lui Berzan Victor,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Elena Croitor,

Ion Munteanu, *judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 11 noiembrie 2021, Grati Elena a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Berzan Victor, cu participarea autorităților tutelare Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Rîșcani și Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru, solicitând determinarea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere.

2. La 31 martie 2023, Berzan Victor a depus acțiune reconvențională împotriva Grati Elena, cu participarea autorităților tutelare Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Rîșcani și Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru, solicitând determinarea domiciliului copiilor minori.

3. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 noiembrie 2024, acțiunea înaintată de Grati Elena a fost admisă parțial. S-a stabilit domiciliul copilului minor XXX XXX cu mama, Grati Elena. S-a încasat de la Berzan Victor în beneficiul Grati Elena pensia pentru întreținerea copilului minor XXX XXX în mărime de 3 000 de lei lunar, începând cu 11 noiembrie 2021 și până la atingerea majoratului de către copil. De asemenea, s-au încasat de la Berzan Victor în beneficiul Grati Elena cheltuielile de judecată constituite din taxa de stat în mărime de 100 de lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 10 000 de lei. S-a încasat de la Berzan Victor în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1 080 de lei, aferentă pretenției privind încasarea pensiei de întreținere, de la plata căreia reclamanta a fost scutită. În partea încasării pensiei de întreținere s-a dispus executarea imediată a hotărârii. Totodată, acțiunea reconvențională înaintată de Berzan Victor a fost admisă, fiind stabilit domiciliul copilului minor XXX XXX cu tatăl, Berzan Victor.

4. La 4 decembrie 2024, avocatul Bodișteanu Dorina, acționând în interesele Grati Elena, a depus cerere de apel, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea inițială să fie admisă integral, iar acțiunea reconvențională să fie respinsă.

5. La 26 decembrie 2024, avocatul Ursu Vera, acționând în interesele lui Berzan Victor, a depus cerere de apel, exprimându-și dezacordul parțial cu hotărârea primei

instanțe și indicând că motivele apelului vor fi expuse după recepționarea hotărârii motivate.

6. Prin încheierea Curții de Apel Centru din 23 decembrie 2025, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Berzan Victor, fiind stabilită necesitatea prezentării cererii de apel suplimentare, semnate olograf și depuse în original sau semnate cu semnătură electronică avansată calificată, precum și a dovezilor de achitare a taxei de stat în mărime de 1 436,46 lei și a taxei de timbru în mărime de 200 de lei.

7. Pentru înlăturarea neajunsurilor a fost acordat un termen de 10 zile calendaristice din momentul recepționării încheierii.

8. Încheierea Curții de Apel Centru din 23 decembrie 2025 a fost comunicată avocatului Ursu Vera la 21 ianuarie 2026, la adresa electronică XXX XXX, indicată de aceasta în cererea de apel.

9. Prin încheierea din 7 aprilie 2026, Curtea de Apel Centru a dispus restituirea cererii de apel declarată de Berzan Victor, prin intermediul avocatului Ursu Vera, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 noiembrie 2024.

10. Pentru a dispune astfel, instanța de apel a reținut că Berzan Victor nu a înlăturat, în termenul acordat, neajunsurile indicate în încheierea din 23 decembrie 2025 de a nu da curs cererii de apel, comunicată avocatului său la 21 ianuarie 2026, și anume nu a prezentat cererea de apel suplimentară în forma solicitată și dovezile achitării taxei de stat și a taxei de timbru, fiind incident art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

11. La 18 iunie 2026, avocatul Ursu Vera, în interesele lui Berzan Victor, a depus recurs împotriva încheierii din 7 aprilie 2026 a Curții de Apel Centru, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate și remiterea cauzei spre examinare instanței de apel.

12. În susținerea recursului, a indicat că încheierea contestată este neîntemeiată, fiind emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept procesual și cu încălcarea dreptului de acces efectiv la o instanță.

13. A susținut că avocatul Ursu Vera nu a recepționat la adresa de poștă electronică încheierea Curții de Apel Centru din 23 decembrie 2025, prin care nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat termen pentru înlăturarea neajunsurilor, iar simpla mențiune privind expedierea acesteia prin e-mail nu demonstrează comunicarea efectivă a actului de procedură.

14. În aceste condiții, termenul acordat pentru înlăturarea neajunsurilor nu putea începe să curgă, apelantului neputându-i fi imputată neexecutarea unor indicații despre care nu a avut cunoștință.

15. A invocat că, înainte de aplicarea sancțiunii restituirii apelului, instanța urma să verifice dacă încheierea a ajuns efectiv la destinatar și dacă apelantul a avut posibilitatea reală de a se conforma cerințelor stabilite.

16. A mai susținut că restituirea apelului constituie un formalism excesiv și o ingerință disproporționată în dreptul de acces la justiție, cu atât mai mult cu cât litigiul privește raporturi de familie și drepturile copiilor minori.

17. Suplimentar, a invocat că referirea în motivarea încheierii contestate la „Petrovici Alexei”, în loc de Berzan Victor, denotă lipsa unei examinări individualizate a circumstanțelor cauzei.

18. Prin referință, avocatul Bodișteanu Dorina, acționând în interesele intimetei Grati Elena, a solicitat respingerea recursului declarat de avocatul Ursu Vera în interesele lui Berzan Victor și menținerea încheierii Curții de Apel Centru din 7 aprilie 2026.

19. În susținerea poziției, a invocat că încheierea din 23 decembrie 2025 a fost expediată avocatului Ursu Vera la adresa electronică indicată chiar de aceasta în cererea de apel și în mandatul avocațial, iar la dosar nu există dovezi obiective privind eșuarea expedierii sau livrării mesajului.

20. A susținut că simpla afirmare a nerecepționării actului nu este suficientă pentru a infirma legalitatea comunicării, cu atât mai mult cu cât nu s-a contestat valabilitatea adresei electronice, iar reprezentantului îi revenea obligația de a manifesta diligență în urmărirea corespondenței și a evoluției dosarului.

21. Totodată, a apreciat că invocarea nerecepționării actului denotă o conduită procesuală de rea-credință, orientată spre tergiversarea examinării cauzei, care privește stabilirea domiciliului unui copil minor și impune o soluționare cu celeritate.

22. Referitor la indicarea eronată în încheierea contestată a numelui „Petrovici Alexei”, a susținut că aceasta constituie o eroare tehnică, fără influență asupra legalității soluției de restituire a apelului și asupra valabilității procedurii de comunicare.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

23. Art. 425 din Codul de procedură civilă:

Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

24. Art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

(3) Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

25. Art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă:

Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept:
a) să respingă recursul și să mențină încheierea.

26. Art. 10 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

(1) Sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

(2) Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

27. Art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„(3) Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

28. Art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

29. Art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

(1) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

30. Art. 105 alin. (5) din Codul de procedură civilă:

(5) Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor. Citația sau înștiințarea adresată unei organizații se înmânează persoanei cu funcție de răspundere respective contra semnătură pe cotor sau, în cazul absenței acesteia, se înmânează în același mod unui alt angajat, considerându-se recepționată de organizație. Dacă părțile și alți participanți la proces sunt reprezentați de avocați, citațiile și înștiințările se expediază la sediul avocaților, recepționarea înlăturând orice viciu de citare a participanților. Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și alți participanți la proces.

31. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

32. Art. 111 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

(1) Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

(2) Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

33. Art. 112 alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă:

(3) Actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.

(4) Dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

34. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

35. Art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

(1) Cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

36. Art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

(1) Dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

37. Art. 369 alin. (1) lit. a), alin. (2) din Codul de procedură civilă:

(1) Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă:

a) apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

(2) Încheierea judecătorească de restituire a cererii de apel poate fi atacată cu recurs.

38. Art. 22 alin. (1), (3), (4) lit. c) și alin. (5) al Codului civil:

(1) Se consideră notificare comunicarea unui act juridic sau a unei informații într-un scop juridic. (3) Notificarea produce efecte din momentul când ajunge la destinatar, cu excepția cazului în care aceasta prevede un efect întârziat. (4) Notificarea se consideră ajunsă la destinatar: c) în cazul unei notificări transmise prin poștă electronică sau prin alt mijloc de comunicare individuală, când poate fi accesată de către destinatar; sau (5) Notificarea se consideră că a ajuns la destinatar după îndeplinirea uneia dintre cerințele prevăzute la alin. (4), oricare dintre acestea este îndeplinită mai întâi”.

39. Art. 48 alin. (1) și (2) al Legii nr. 124 din 19 mai 2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere:

(1) Dacă semnatarul sau creatorul sigiliului electronic și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, moment al expedierii documentului electronic se consideră momentul intrării acestuia în sistemul informațional care nu este controlat de către semnatar

sau creatorul sigiliului electronic ori de către intermediarul în circulația electronică a documentelor care expediază documentul electronic în numele semnatarului sau al creatorului sigiliului electronic.

(2) Dacă semnatarul sau creatorul sigiliului electronic și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, momentul recepționării documentului electronic se consideră momentul intrării acestuia în sistemul informațional indicat de destinatar. În cazul în care destinatarul documentului electronic nu a indicat sistemul informațional respectiv, documentul electronic se consideră recepționat din momentul intrării acestuia în sistemul informațional al destinatarului, iar în cazul în care destinatarul nu dispune de un asemenea sistem – din momentul extragerii de către destinatar a documentului electronic din sistemul informațional prin care a fost transmis.

40. Art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă:

(4) Actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

MOTIVAREA INSTANȚEI

41. Completul de judecată constată că încheierea contestată a fost pronunțată la 7 aprilie 2026, iar copia încheierii a fost expediată participanților la proces la 17 iunie 2026 (fila 164, Vol. II). Prin urmare, recursul declarat la 18 iunie 2026 se consideră depus în termenul legal.

42. Din materialele cauzei rezultă că, prin încheierea Curții de Apel Centru din 23 decembrie 2025, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Berzan Victor, fiind stabilită necesitatea prezentării cererii de apel suplimentare, semnate olograf și depuse în original sau semnate cu semnătură electronică avansată calificată, precum și a dovezilor de achitare a taxei de stat în mărime de 1 436,46 lei și a taxei de timbru în mărime de 200 de lei.

43. Pentru înlăturarea neajunsurilor a fost acordat un termen de 10 zile calendaristice din momentul recepționării încheierii.

44. Încheierea Curții de Apel Centru din 23 decembrie 2025 a fost comunicată avocatului Ursu Vera la 21 ianuarie 2026, la adresa electronică XXX XXX, indicată de aceasta în cererea de apel.

45. În termenul acordat, avocatul Ursu Vera, nu a îndeplinit obligațiile stabilite prin încheierea din 23 decembrie 2025.

46. Ținând cont de obligația de diligență profesională și de necesitatea exercitării cu bună-credință a drepturilor procesuale, avocatul era ținută să manifeste atenția cuvenită, cu atât mai mult cu cât cererea de apel a fost depusă fără respectarea cerințelor legale privind forma și achitarea taxei de stat și a taxei de timbru. Era previzibilă emiterea unei încheieri de a nu da curs, iar în aceste condiții era rezonabil ca avocata să verifice cu regularitate corespondența electronică.

47. Termenul acordat de 10 zile pentru înlăturarea neajunsurilor, stabilit prin încheierea de a nu da curs, constituie, în cauză, un termen rezonabil, apt să permită apelantului valorificarea efectivă a drepturilor procesuale. Cu toate acestea, acesta nu a dat dovadă de diligența necesară pentru îndeplinirea obligațiilor stabilite de instanța de apel, împrejurare ce nu poate fi imputată instanței, ci incumbă exclusiv avocatului și părții reprezentate, în conformitate cu art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia culpa reprezentantului se consideră culpa părții.

48. Completul de judecată reamintește că, în jurisprudența Curții Supreme de Justiție, s-a statuat constant că dovada comunicării actelor procesuale se realizează prin extrasul operatorului de poștă electronică, care indică datele expeditorului și destinatarului, data și ora expedierii și atașamentul transmis. Doar în situația existenței unei erori tehnice, extrasul conține mențiuni privind imposibilitatea expedierii, reflectate prin notificări ale sistemului „Mail delivery system” (*a se vedea decizia CSJ nr. 2r-363/24*, §54). În lipsa unor asemenea mențiuni, comunicarea se consideră valabil efectuată.

49. Coroborând aceste standarde jurisprudențiale cu extrasul poștei electronice anexat la dosar, Completul constată că avocatul Ursu Vera, a fost notificată la 21 ianuarie 2026 despre emiterea încheierii de a nu da curs cererii de apel din 23 decembrie 2025.

50. Susținerea recurentului privind pretinsa necomunicare a încheierii este neîntemeiată, întrucât comunicarea s-a realizat prin expedierea actului la adresa electronică profesională a avocatei, fără a fi necesară confirmarea suplimentară din partea destinatarului. Rolul instanței este de a transmite actul judecătoresc, iar partea interesată are obligația de a întreprinde măsurile necesare pentru protejarea dreptului de acces la instanță, inclusiv prin executarea în termen a indicațiilor instanței.

51. După cum a statuat Curtea Supreme de Justiție în jurisprudența sa, odată ce instanța de apel a emis o încheiere de a nu da curs cererii de apel, în care obligațiile ce revin apelantului au fost indicate în mod clar, expres și lipsit de echivoc, sarcina respectării acestor indicații aparține exclusiv părții.

52. În aceste circumstanțe, apelantul era ținut să manifeste diligența necesară pentru a se conforma integral și în termen prescripțiilor instanței, asigurând înlăturarea în totalitate și în mod corespunzător a neajunsurilor constatate (*a se vedea decizia CSJ nr. 2r-356/25*, §27).

53. Referitor la argumentul recurentului privind indicarea în cuprinsul încheierii contestate a numelui „Petrovici Alexei”, Completul de judecată reține că această împrejurare constituie o eroare materială izolată, care nu este de natură să afecteze legalitatea soluției adoptate.

54. Din ansamblul încheierii rezultă fără echivoc că instanța de apel a examinat cererea de apel declarată de Berzan Victor, prin intermediul avocatului Ursu Vera,

fiind individualizate corect hotărârea atacată, încheierea de a nu da curs cererii de apel, neajunsurile stabilite și consecințele neînălăturării acestora.

55. Prin urmare, menționarea eronată a numelui unei alte persoane într-un pasaj al motivării nu demonstrează, prin ea însăși, examinarea unei alte cauze și nici nu relevă o încălcare procedurală susceptibilă să determine casarea încheierii, atât timp cât eroarea nu a influențat raționamentul instanței și soluția pronunțată.

56. Având în vedere că încheierea din 7 aprilie 2026 a Curții de Apel Centru a fost pronunțată cu respectarea normelor procedurale, iar motivele recursului sunt neîntemeiate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție respinge recursul declarat de avocatul Ursu Vera, în interesele lui Berzan Victor, și menține încheierea recurată.

57. În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Respinge recursul declarat de avocatul Ursu Vera, în interesele lui Berzan Victor.

Menține încheierea din 7 aprilie 2026 a Curții de Apel Centru, în cauza civilă Grati Elena împotriva lui Berzan Victor, intervenienți accesorii autoritatea tutelară Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani și Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Centru, cu privire la determinarea domiciliului copiilor și încasarea pensiei de întreținere și acțiunea reconvențională intentată la cererea lui Berzan Victor împotriva Grati Elenei, intervenienți accesorii autoritatea tutelară Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani și Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Centru, privind determinarea domiciliului copiilor.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător	/semnătură/	Stela Procopciuc
Judecători	/semnătură/	Elena Croitor
	/semnătură/	Ion Munteanu